

Gør Det Selv

SVÆRHEDSGRAD:

Lidt øvelse i at samle træplader er en fordel, men med lidt omhu kan du sagtens bygge skabe. Præcision er det vigtigste.

TIDSFORBRUG:

Et skab: cirka 12-16 timer
3 skabe: cirka 24 timer

PRIS:

Cirka 5600 kroner

Skræddersy køkken

Hvis der ikke er plads til et køkkenskab i standardstørrelse, må du bygge skabet selv, så det passer.

Over- og underskabe bygget på mål af mdf-plader

Skabslåger – nye bygges, og gamle males

Gennemgående sokkel under skabene

DEL 1:

- Flisebeklædning på væggene
- Spots under overskabene
- Udskiftning af stikkontakter

DEL 2:

- Over- og underskabe
- Skabslåger
- Gennemgående sokkel

DEL 3:

- Bordplade med fiskesamling
- Udsavning til vask og komfur
- Skureliste uden sømhuller

Når køkkenet skal renoveres, er det ikke sikkert, at der er plads til skabe på standardmål. Men så kan du heldigvis bygge dem selv.

Opgaven var enkel: Renover køkkenet uden at spendere en formue. Og målet blev nået med en materialepris på blot 20.000 kroner for hele forvandlingen.

I forrige nummer af *Gør Det Selv* satte vi fliser op på væggene, skiftede de gamle kontakter og satte spots under de eksisterende overskabe. Nu skal der bygges ekstra overskabe til den niche, hvor der er plads. Plads til skabe, men ikke i de standardmål, man kan købe sig til.

Så skabene skal bygges på mål i mdf-plade – og opskriften kan du naturligvis tilpasse, så den passer ind i dit køkken, eller hvor du nu måtte mangle et skab.

Mdf-pladerne skar byggemarkedet ud. De tog ikke penge pr. savsnit, men kun pr. kvadratmeter, når der skulle saves så meget som her. Så de betalte for spildet. Tjek lige, om det samme gælder i dit byggemarked.

TIPS

Hold styr på stumperne. Husk at skrive på pladerne, efterhånden som de bliver savet ud, så du kan finde rundt i dem, når du kommer hjem og skal i gang med at samle skabene.

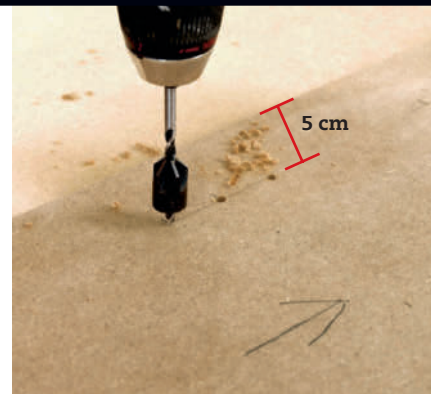
dine skabe

Marker pladerne

Når mdf-pladerne er skåret op i de dele, du skal bruge, kan du gå i gang med samlearbejdet. Men først bør du supplere dine markeringer med tydelige mærker, så du kan se, hvilken vej de enkelte plader skal vende. Hvad er op, ned, højre, venstre, ind og ud på hver enkelt plade?

1 Markeringerne hjælper dig undervejs. Her er det fx en plade til skab nummer 3, med pile, der viser opad og ind imod bagklædningen.

2 Bor huller til hyldebærerne 5 cm fra kanten på sidestykkerne. Underskabe skal også have huller midt på sidestykkerne. Her fungerer et omvendt forsænkerbor som dybdestop.

Kabinettet

Når top og bund skal samles, er den mest elegante løsning fiskesamlinger, frem for blot at stifte dem sammen. Samlingerne kræver en lamelfræser, som fræser en slids i de plader, der skal samles. I slidsen limer du så en lille "fisk", en træbrik, som udvider sig ved kontakt med limen. Samlingen af to plader bliver usynlig, men meget stærk.

Det kræver som nævnt en lamelfræser, og det er en investering på 1500-2000 kroner, eller at man lejer en god model. De billigste lamelfræsere er alt for ustabile, viser vores erfaringer. Og blot én millimeters unøjagtighed giver et rigtig kedeligt resultat. Til sidst stiftes pladerne sammen, evt. med en stiftpistol.

1 Lamelfræsere fræser præcise spor til fiskene. Præcisionen er altafgørende. Så lej en ordentlig maskine. De billige er for upræcise.

2 Fiskene limes og slås forsigtigt i. Limen får dem også til at udvide sig. Det giver en meget stærk samling.
Tips: Er de svære at få i, kan de være fugtige. Tør dem på radiatoren, eller slib dem med lidt slibepapir.

3 Nu skubbes fiskene ind i slidserne på den anden plade. Kom lim på hele det stykke, der skal limes, også imellem fiskene.

4 Skyd eller bank dykkere i. "Med lim og dykker går det ikke i stykker", som et snedker-ordsprog siger.

5 Når bunden er sat i, er hele skabets ramme klar. Nu mangler du kun bagklædning og låger.

Kabinettets opbygning

Skabenes kabinetter er bygget i 16 mm mdf-plade og samlet med fisk (fladdyvler). Fiskene slidses ind i enderne på top- og bundstykket, som placeres imellem sidestykkerne.

Skal der monteres underbygningsspot under skabene, bores der huller til dem, og indvendigt i skabet laves en falsk bund, der lægges løst på lister, så der er plads til transformere og ledninger og adgang til dem. Underskabene bygges efter samme princip som overskabene. I toppen bores der huller for at ventilere træbordpladen, der skal lægges oven på skabene.

VÆRKTØJ

Vend forsænkerboret. Har du en forsænker, der kan spændes på et bor, kan du tage den af, vende den om og spænde den på igen. Så fungerer den som dybdestop. Se trin 2 under afsnittet "Marker pladerne".

MATERIALER

Lågerne skal være tykke.

Kabinettet kan fx laves i 16 mm mdf, mens lågerne minimum skal være 19 mm, hvis du vil montere dem med klaphængsler, der skal nedfældes i lågen.

DET HAR VI BRUGT

Til kabinetter og låger

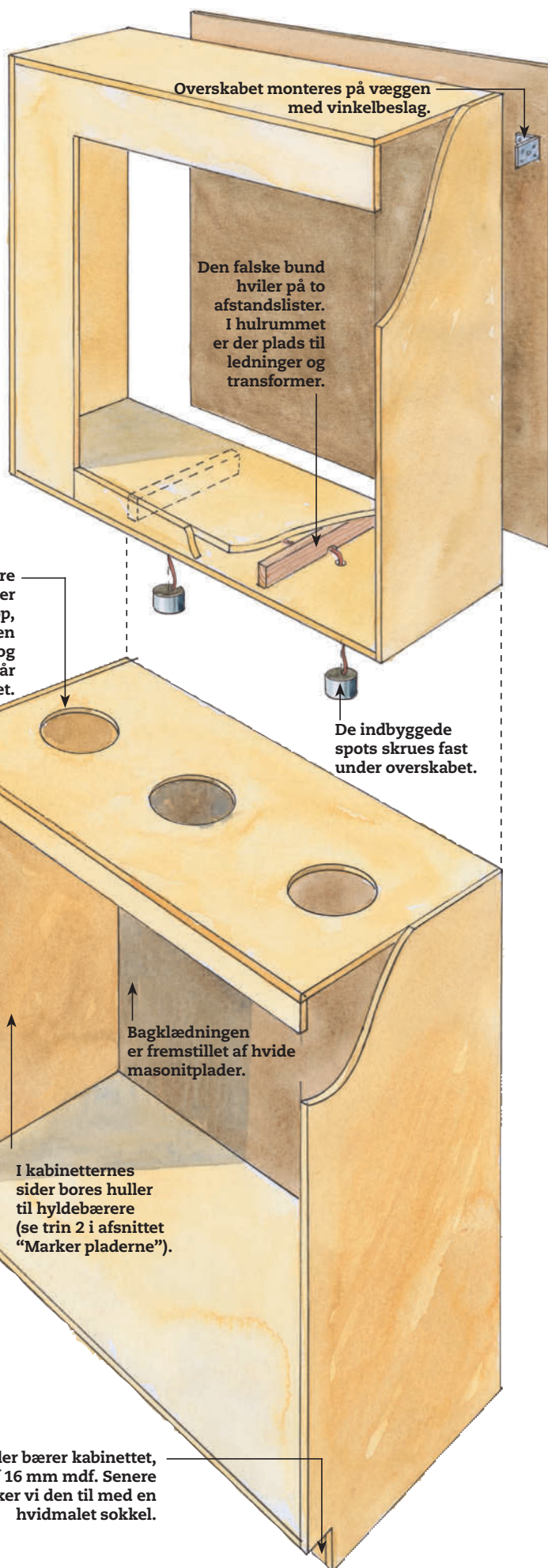
- 16 mm mdf-plade (kabinet)
- 19 mm mdf-plade (låger)
- Hvid masonit (bagklædning)

Desuden:

- Vinkler
- Smækhængsler
- Lim
- Stifter
- Diverse skruer
- Maling og kemisk træ

Specialværktøj

- Lamelfræser (fladdyvelmaskine)
- Forstnerbor
- Overfræser m. falsfræsejern
- Evt. stiftpistol
- Evt. søjleboremaskine

Bagklædning

Bagklædningen består af 3 mm masonit, der er hvid på den ene side. Det er bagklædningen, der sørger for at holde kabinettet samlet. Det er derfor en god idé at montere den med det samme, så du ikke risikerer at vride kabinettet i stykker, når du flytter skabet.

Masonitpladen skal ligge i en fræset fals. Den laver du med en overfræser og et notfræsejern med kuglestyr.

Det er en fordel, hvis masonitpladen har minimum ét af de oprindelige, fabriksskårne hjørner tilbage, når den monteres. Det hjørne kan sikre, at skabet bliver helt vinkelret.

1 Overfræseren med et falsfræsejern fræser en fals til bagklædningen. Falsen bliver 6-8 mm bred og blot 4-6 mm dyb.

2 Bagklædningen lægges på plads. Den skal passe helt præcist ned i falsen, uden at du skal presse den på plads med magt.

Det er en god idé jævnligt at tjekke undervejs, om alt er i lod og vage. Hellere et ekstra tjek end et skab, hvor lågerne kommer til at sidde skævt og ikke kan lukkes.

Låger

Alle køkkenlåger skal have en ny farve. De gamle låger skal slibes ned, inden de kan få ny maling, og så skal der bygges låger til de nye overskabe.

De nye låger skal, i skabe med én låge, være 4 mm mindre end kabinettets udvendige mål. Er skabet så bredt, at det kræver to låger, skal hver af lågerne være 4 mm mindre end kabinettets udvendige mål. Lågerne får du også byggemarkedet til at skære ud.

Her er valgt 19 mm mdf – det svarer til de gamle lågers tykkelse.

De gamle låger spartles, hvis der er huller, og slibes og males så med samme maling som de nye låger.

MATERIALER

Pas på prisen. Mange steder handles metal som det viste aluminiumsprofil i 6-meterslængder. Skal du bruge 17 cm, betaler du for 6 meter – så sørg for at få hele længden med dig, hvis du nu har betalt for den.

WWW

Få fat i de rette greb osv. Bygger du et ekstra skab til et eksisterende køkken, er det ærgerligt, hvis du ikke kan skaffe de originale greb. Tjek www.kyner-beslag.dk – her er der et stort udvalg i greb og beslag.

3 Alle hjørner skal være vinkelrette. Det er klogt at krydsmåle skabet, så du er sikker på, at det er fuldkommen vinkelret. Stift så bagklædningen fast.

4 Kabinettet monteres med vinkler (70 x 70 x 70 mm) i toppen af sidestykkerne. De monteres med 4 x 15 mm skruer i siden på skabet, og så sættes skabet fast til væggen.

Køb billige fræsejern

Fræsejern kan med fordel købes i sæt, hvor du får en hel stribe forskellige fræsejern for ganske få hundrede kroner. Hvis du ikke er snedker, som bruger jernene dagligt, kan de fint holde, og du har fræsejern til langt de fleste opgaver, du måtte støde på. Hvis de falsfræsejern, du har, ikke kan lave en tilstrækkelig dyb fals, kan du i stedet bruge et notfræsejern, som du styrer med et land.

1 Huller og hak fyldes med kemisk træ. Det er holdbart, det kan slibes, og når lågerne er malet, kan det ikke ses, at du har spartlet huller ud.

2 Excentersliberen er effektiv, når de gamle låger skal slibes. Malingen skal ikke fjernes, men den løse maling skal væk, så den nye kan hænge fast.

3 Grebet er integreret i lågerne på de eksisterende skabe. Det kan du ikke genskabe. Ved at fræse et T-profil i aluminium (12 x 25 x 3 mm) inde i lågen kan du lave en lidt anden type integreret greb i de nye lågers øverste kant.

4 Kanterne på de nye låger skal forsegles med vandbaseret lak, inden du maler dem. Ellers bliver mdf-pladen næsten umulig at mætte.

De gamle låger havde integrerede aluminiumsgreb midt på lågen.

Grebene kan ikke efterlignes helt, men et aluprofil på lågernes overkant er et fint alternativ.

Hængsler

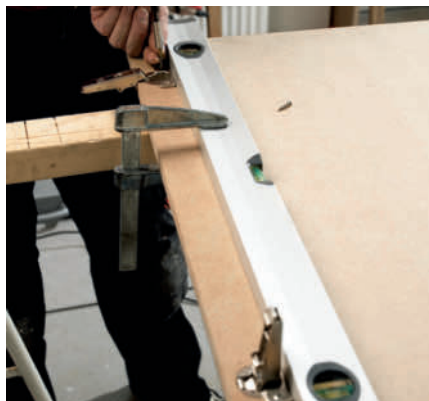
Lågerne skal forsynes med hængsler. Den smarteste model er klaphængsler af den viste type. Når de er indstillet, kan de afmonteres og sættes på igen, uden at indstillingerne ændres. Her er omhyggelighed en dyd, og præcision alt-afgørende. Bare en smule unøjagtighed giver låger, der hænger skævt, eller som ikke kan lukkes ordentligt.

1 Hullerne til hængslerne bores med søjleboremaskine eller med en almindelig boremaskine med et forstnerbor i den relevante størrelse.

2 Hullet skal sidde 7-11 cm fra henholdsvis top og bund, afhængigt af lågens størrelse. Bor forsigtigt, så du ikke borer igennem lågen.

3 En loddestok sørger for, at hængslerne kommer til at sidde helt lige, inden de skrues fast. Spænd den op præcis lige langt fra kanten i begge ender. Skru hængslerne fast, og monter den anden del af hængslet i kabinettet.

FAGUDTRYK

Forstnerbor eller kunstbor, som de også kaldes, har en meget lille styrespids og kan bore "et hul med bund i", hvor en hulsav borer helt igennem materialet. Boret er derfor fx velegnet til isætning af hængsler.

TIPS

Luk ikke maskinen inde. Laver du en snydesokkel, skal du sørge for, at den kun er sat fast med fx et par skruer, så den hurtigt kan fjernes, hvis du får brug for at trække opvaskemaskinen ud i forbindelse med reparation eller eftersyn af maskinen.

Sokkel

Den gamle sokkel er ikke gennemgående. Den bliver "skåret over" af opvaskemaskinen. Men en snydesokkel kan gøre det mere elegant at se på.

Snydesoklen er blot et stykke malet mdf-plade, der sættes fast under skabene uden på den eksisterende sokkel. Da opvaskemaskinens forkant ofte flugter med den egentlige sokkel, vil snydesoklen ligge uden på maskinens forkant og skjule den.

Højden af soklen måler du fra gulv til underkanten af underskabene.

Det er naturligvis vigtigt, at soklen er vandret, og at snydesoklerne støder vinkelret sammen.

1 Snydesoklen passes til og skubbes ind under underskabene. Soklen skal være så høj som muligt.

2 Soklen tilpasses langs gulvet. En blyantstump på en klods eller et såkaldt andenæb føres langs soklens underkant, der så kan skæres til.

[før]

Opvaskemaskinen brød
soklen på det gamle køkken.
En ikke videre køn løsning.

Det er snyd, men det
ligner en sokkel, som
er gennemgående.
Læg mærke til, at
sprækkerne langs
maskinens kanter
er dækket med
malede lister.

3 Den gamle sokkel sørger for, at
snydesoklen kan skrues fast.
Men kun med få skruer, for du skal stadig
kunne få opvaskemaskinen fri, hvis den
går i stykker eller skal flyttes.

I næste nummer:

Bordpladen monteres, og du
kan se, hvordan du med lidt
behændighed kan lave disse
superflotte samlinger mellem
bordplade og gavlstykkerne.